

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Paragraphvs VII. De collatoribus, ad quos jure devoluto spectat collatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

telliguntur, quando super pertinentia collationis directè non agitur, & cum Ordinarius non est in causa, vel provisus ab eo, sed alius habens à Papa vel Legato, vel aliunde provisionem, ut etiam patet ex cit. *Rota decis.* Garc. n. 145. citans Gabriel. & Rotam; nam contra Ordinarium non sufficeret talis probatio, nisi cum fama esset conjuncta alia species probationis. Garc. n. 146. juxta *decis. Rota. in una Parmensi. parochialis. de anno 1520.* in qua agebatur inter provisum ab uno canonico, & provisum ab administratore Ecclesie seu Episcopatûs Parmensis. & Cassad. *decis.* 1. de prob. Licet etiam, cum agitur contra Ordinarium vel provisum ab eo, non probetur pertinentia juris conferendi ad inferiorem sine quasi possessione; sed tunc solum, si cum fama concurrat longissima possessio conferendi, & conferatur de jure conferendi antiquo. Garc. num. 151. De cætero nihilominus sufficere viderit dicta fama & communis reputatio, etiam sine possessione, nisi ex adverso constaret de statu & possessione contraria. Garc. n. 152.

2. Probatum etiam jus conferendi ex statuto, seu concessione Episcopi confirmato auctoritate apostolica, etiam si non constet de quasi possessione & usu statuti, cujus observantia præsumitur ex ipsius publicatione. Garc. num. 153. & 154. Ut verò, dum alius est in possessione juris conferendi, doceatur de mala fide illius, vel etiam illa super inducatur ex manifestatione veritatis, antequam actus consumantur, v. g. præsentatio per institutionem, ac ita maneat elisa possessio, & absorpta per proprietatem, debet de proprietate constare notoriè, id est, vel per confessionem, vel per rem judicatam. Lott. l. 1. q. 34. n. 28. citans Seraph. *decis.* 555. n. 8. vel per publicum instrumentum (nam & hoc quoque dicitur evidens probatio, & facere rem notoriam, juxta c. cum dilecti. de donat. ubi Abb. & Barth. in l. 1. de novi operis nunciat. Decium *conf.* 423. n. 9. & c. & non secus ac judicatum habet vim definitionis causæ, juxta Bald. *conf.* 333. num. 1. volum. 1.) Lott. nu. 29. & 30. citans Rotam in *Lucana jurispar.* 23. Januarii 1612. & in *Papiensi jurispar.* 8. Maji 1613. & c. quod tamen intelligendum, ait Lott. num. 31. modò non solum instrumentum sit in authentica forma, verum etiam si contra illud nihil (saltem coloratè) relevans opponatur; citat pro hoc Socin. *sen. conf.* 266. n. 4. Bursat. *conf.* 305. n. 3.

Questio 736. An, & qualiter collatori præservetur jus conferendi, dum beneficium spectans ad ejus collationem applicatur erectioni, seu in dotationem alterius beneficii?

1. Respondeo: in actu erectionis seu applicationis hujusmodi, quemadmodum præservatur patrono jus patronatus, ut Abb. in c. suggestum. de jure patronatus. n. 3. Roch. de jurepat. v. honorificum. n. 8. ita collatori præservatur jus conferendi pristinum, non solum in proprietate; sed etiam in possessione. Lott. l. 2. q. 21. n. 96. & seq. citans Rot. *decis.* 17. n. 5. p. 2. divers. & maxime, in *Calliensis juris conferendi.* 14. Maji 1621. ratio est non præjudicandi, quam non subvertit mutatio tituli, veluti facta per modum subrogationis; uti id probat Lott. n. 98. exemplo militis habentis castrum, quod custodire tenebantur quidam rustici, qui si castrum illud per bellum totaliter destructum reedificet, quamvis non eodem loco, sed ibi propè, censetur tamen illud reedificasse cum retentione ejusdem

juris circa custodiam sibi exhibendam per eosdem rusticos.

2. Potrò procedit responsio, etiam si Episcopus adhibuisset consensum collatoris, & is eum præstitisset. Lott. n. 99. cum enim hic consensus sit necessarius in unione seu applicatione talis beneficii pro dote alterius, actus ille adhibitionis & dationis consensûs referendus est ad hujusmodi causam necessariam, non ad quamcunque aliam voluntariam, inde capienda non est conjectura, ut voluerit Episcopus per hujusmodi actum requisitionis consensûs remitti à collatore, aut etiam is per præstationem illius consensûs remittere jus conferendi, sed potius illud promoverè, prout sibi magis erat utile. Lott. à num. 100.

PARAGRAPHVS VII.

De collatoribus, ad quos jure devoluto spectat collatio, sive de devolutione beneficiorum.

Questio 737. Quid sit devolutio?

Respondeo: est juris conferendi in alium transfertus, seu translatio ob culpam & negligentiam primi collatoris in providendo. Castrop. *rr.* 13. de benef. d. 2. p. 34. nu. 1. Tond. in qq. benef. p. 2. c. 3. §. 4. n. 1. Ballæ. *tom.* 2. v. beneficium. §. 4. n. 10. Lott. l. 2. q. 24. n. 5. unde patet per devolutionem conferendi potestatem pro illa vice revera removeri ac uno, nimirum à collatore ordinario negligente (quais revera pro illa vice privatus existit) & conferri alteri, nempe Superiori. Castrop. *loc. cit.* n. 4. citans Gl. in c. 2. de concess. præb. & Azor. p. 2. l. 6. c. 27. q. 16.

Questio 738. Cur inducitur devolutio?

Respondeo: ob utilitatem publicam, nimirum ne Ecclesia diu maneret in suspensio; cum enim huic in finem collatoribus omnibus præfixum sit tempus, intra quod de beneficiis providere debeant, ipsique in executione hujus decreti negligentes forent, Pontifex volens huic malo occurrere, statuit, ut elapso dicto termino potestas conferendi devolvatur ad Superiorem, qui negligentiam inferioris suppleret. cap. 2. de concess. præb. c. licet. de suppl. negl. præb. Castrop. *loc. cit.* Lott. l. 2. q. 24. n. 2. ac proinde licet aliàs regulariter cuilibet à jure concessum, moram purgare. cap. potuit. de locato. & l. si quis post tres. ff. si quis cautionibus, hæc tamen mora purgatio, in præsentem impeditur per ipsam legem, privantem eo ipso negligentem collatorem potestate conferendi. Castrop. *cit.* n. 4. citans Azor. ubi ante. q. 16. Barb. de potest. Episc. p. 3. alleg. 73. num. 169.

Questio 739. Ob quid contingat devolutio?

Respondeo primò: ob negligentiam seu omissionem provisionis intra tempus concessum ad providendum. cit. c. 2. de concess. præb. ubi Auctores. Garc. p. 10. c. 3. n. 1. Coraf. de benef. p. 1. c. 7. n. 8. Secundò ob provisum scienter indignum, seu inhabilem; cum idem sit (quia & gravius delictum) inhabilem promoverè, & neminem providere,

dere. Laym. in cap. cum in cunctis, de elect. §. Clerici sane, num. 9. Castrop. loc. cit. num. 5. Garc. loc. cit. num. 2. citans Zech. de benef. c. 5. n. 5. Coraf. & Rotam in Toletana portionis. 9. Decembr. 1591. Tertio: quod & qualiter ob appellationem fiat devolutio, dictum est supra, ubi de devolutione institutionis.

Quaestio 740. An, & qualiter dicta negligentia sit probanda?

Respondeo: haec negligentia omnino probanda est, justificando nimirum, collatorem illum potuisse, & nihilominus noluisse conferre. Lott. l. 2. q. 24. a. num. 6. citans Mascard. de prob. conclus. 1093. n. 5. quamvis autem ex suppositione potestatis facile sit inferre nolitionem conferendi, illud ipsum tamen suppositum potestatis est difficultis probationis; cum haec supponat vacationem & scientiam vacationis in collatore. Lott. a. n. 9. ac proinde ante omnia probanda est non tantum vacatio de jure, sed de jure simul & de facto; quamdiu enim beneficium plenum est, regulariter non currit tempus collatori. Lott. n. 11. qualiter autem probetur vacatio per obitum, vide Lott. l. 3. q. 10. per tot. Insuper probanda hujus vacationis scientia in collatore, c. 3. de suppl. negl. pral. ca quia diversitatem, de concess. prab. Tond. loc. cit. n. 9. Lott. num. 12. & quidem certa, non autem interpretativa. Lott. num. 13. Barb. juris Eccl. l. 3. c. 12. n. 166. Tond. loc. cit. n. 10. quod tamen ita intelligendum censet Lott. n. 14. ut certitudo illa referenda sit ad factum, ex quo scientia deducitur; cum scientia regulariter conjecturis & praesumptionibus justificetur. Lott. n. 14. citans pro hoc Menoch. conf. 89. n. 17. Paris. conf. 100. n. 88. volum. 1. Surdum decis. 221. n. 10. & etiam ad effectum incurrendi poenam, non tamen corporalem. Lott. n. 15. ex Beroio. conf. 183. n. 10. vol. 3. & aliis relatis à Surdo loc. cit. subditque Lott. n. 16. hinc tenere Rotam, in hac materia sufficere scientiam verisimilem, & tempus currere non tantum ex die, quo probatur, collatorem verè & certo scivisse, sed etiam ex die, quo potuit id verisimiliter scire; citat pro hoc Bisignet. decis. 7. num. 3. & 4. de prab. Adeo que semper expendendum, an collator habuerit justam causam ignorandi vel dubitandi; dum enim pender illa probabilis haeratio, ut in casu famae minus constantis, non potest de negligentia notari. Lott. n. 17. citans Verall. decis. 241. p. 2. Papazon. Ait nihilominus Tond. loc. cit. n. 10. placere sibi magis sententia, qua tenet, quod scientia debet probari certa, & per probationes concludentes; eò quod agatur de auferendo jure collatoribus ordinariis competente; per quod tamen ait, se nolle excludere probationes praesumptivas, quae tales esse possunt, ut vim concludentis probationis haberent, & pro talibus apud iudicem, apud quem probationes sunt arbitrariae, illas habendas esse, pro sua religione judicaret: v. g. si ageretur de beneficio vacante per obitum alicujus personae notabilis, cujus ignorantia in collatore ordinario probabilis non esset. Datà jam scientia vix erit, ut excusari possit à negligentia ob impedimentum aliquod incidens. Lott. num. 18. Sed de hoc paulò post.

2. Quod autem attinet ad alterum, nempe defectum voluntatis, seu omissionis providendi probandum, cum non agatur de negligentia facti, nimirum factae collationis pure & simpliciter, sed de circumscripta ex tempore dato ad conferendum,

P. Leuren, Fori Benef. Tom. II.

haec negligentia probanda est per ipsum impetrantem: neque sufficere simplex ejus deductio per Gl. communiter receptam in c. bona memoria. extra. de elect. ita ut, quando alia desunt, recurrendum sit ad diligentiam in regestis, in quibus consueverunt registrari hujusmodi collationes factae. Lott. num. 28. & 29. qui tamen subdit n. 30. videri sibi hoc intelligendum, dum nullus exstaret possessor tempore impetrationis; eò quod putet, in hoc casu impetrantem, etiamsi superveniret ex post contraditor aliquis, habere intentionem fundatam in negativa factae collationis propter concursum praesumptionis; cum non sit verisimile, quod, si beneficium collatum fuisset, non etiam fuisset ejus possessio apprehensa, vel saltem titulus ostensus: eò quod in concursu praesumptionis relevetur quis ab onere probandi negativam, ubi alias ea probari deberet, dixisse Rotam decis. 15. de prob. in novis.

Quaestio 741. Qualiter impediatur devolutio, stante scientia vacationis, & impedimentum probandum?

Respondeo primò: impedimentum, sive facti sive juris, etiam causatum ex propria culpa, excusat à negligentia, ut in terminis devolutionis est textus in cap. quia diversitatem, de concess. prab. & tradit Rebuff. Et in specie de impedimento proveniente ab excommunicatione, lite, aut aliunde. Guet. qq. can. l. 1. c. 28. n. 1. & 13. apud Lott. cit. q. 24. num. 18. & 19. quod tamen sic limitandum: nisi vel culpa sit ordinata ad ipsum impedimentum; vel nisi impedimentum sit procuratum, vel nisi sit impedimentum, quod facile tolli potuisset. Lott. num. 20. & 21. Unde qui ad excusandam negligentiam, & evitandam poenam devolutionis praetendit impedimentum, debet illud probare; cum alias non praesumatur. Lott. num. 22. citans Aymon. conf. 270. n. 2. debet item justificare, quod impedimentum non fuerit de facili removibile ex quantacunque sua diligentia. Dato enim, esse ex natura rei removibile, tenetur probare se adhibuisse omnem diligentiam, faciendo, quod in se fuit pro illo removendo, nec id assequi potuisse. Lott. n. 23. citans Gloss. in cap. quia diversitatem, v. suspensionis, Surdum conf. 369. n. 42. Seraph. & c. nisi forte notorium esset omnem diligentiam fuisse inanem & frustra. Lott. num. 24. citans Felin. in c. ex transmissa. n. 6. de praescript. Hinc pro cautela protestabitur talis impeditus, quod tamen non semper ad solam cautelam & simplex consilium, sed ad necessitatem multoties est referendum. Lott. n. 26. ex Felin. ubi ante. n. 6. & 7.

Quaestio 742. A quo tempore fiat devolutio?

Respondeo: evolutio Semestri dato ad conferendum, vel ad praesentandum patrono Ecclesiastico, vel quadrimestri dato ad praesentandum patrono laico. Bassa: rom. 2. v. beneficium. §. 4. n. 10. computando, non à die vacationis, sed à die scientiae; cum nulla ei imputari possit negligentia, antequam scivit, beneficium esse vacans. Tond. loc. cit. n. 9. citans Mantica. decis. 260. n. 2. & 3. Burata decis. 18. n. 12. juxta c. 3. de suppl. negl. pral. ubi id expressè dicitur. Qualis autem sufficiat scientia, verisimilis, an verè certa requiratur, dictum paulò ante & alias. Tradit tamen etiam Paris. de resign. l. 11. q. 2. n. 6. quod hi, in quorum manibus extra Curiam resignantur beneficia, debeant admittitè

Et;

vel

vel rejicere resignationes infra mensē, & intra eundem mensē illa conferre, quod nisi fecerint, privati sint illā vice facultate disponendi de iis, eorum provisione devolutā ad Papam ob contemptum Constitutionis Gregor. XIII. 87. id præcipientis.

Questio 743. An devolutio immutet naturam, seu statum beneficii?

Respondeo negativè; fit enim cum onere & qualitatibus beneficii annexis in ejus institutione, & cum quibus conferendum in prima provisione; quia est prioris provisionis omittæ surrogatio, & consequenter illius conditionem subire debet: neque censetur mutata prima, sed ea semper durat, perque ipsam devolutionem conservatur, ut Rota *decis. 774. p. 3. divers.* Lott. *cit. q. 24. n. 63.* Castrop. *loc. cit. num. 3.* citans Azor. *p. 2. l. 6. c. 27. q. 8.* Gonz. *gl. 46. n. 33.* Barb. *p. 3. de pot. Ep. alleg. 58. n. 11.* Gutt. *conf. 1. num. 42.* Lamb. *p. 3. l. 2. q. 7.* Selv. *p. 3. q. 49. &c.* Hinc sequitur, Superiorem, ad quem fit devolutio, teneri illud conferre eisdem personis, quibus ex fundationis lege vel alio jure speciali tenebatur conferre is, à quo facta devolutio. Lott. *n. 62.* Pirh. *ad rit. de concess. prab. n. 39.* citans Clem. *1. de suppl. neg. Pral. & Gl. ibi. v. monasterium.* & Abb. *in c. ne pro defectu. de elect. nu. 3.* proceditque id ipsum in provisionibus Apostolicis, quæ sunt tanquam de devolutis; eo ipso enim, quod Papa confert jure devoluto, censetur restringere provisionem suam ad ejus normam, nec velle uti plenitudine potestatis. Lott. *nu. 64.* citans Archid. & Jo. And. *in c. cum in tua. de consuetud. in 6.* Corrad. *pr. benef. l. 2. c. 12. n. 39. & 43.* adeo ut subintret in hoc casu provisus à Papa in locum providendi ab inferiore, ita ut quemadmodum providendus de beneficio resignato in manibus Ordinarii tenetur intra 6. menses publicare, juxta Constitut. Gregor. XIII. ita etiam tenetur provisus ex ea vacatione ad Papam devoluta. Lott. *n. 65.* Et hinc jam in impetratione beneficiorum ad Papam devolutorum qualitates in institutione & fundatione beneficii appositæ Pontifici sunt exprimendæ, ut is, si ita sibi visum, valeat iis derogare; nam aliàs, tamen non exprimitur in supplicatione conditio ac qualitas in beneficii fundatione ei adjecta, Papa nihilominus intendat providere juxta dictas beneficii qualitates, licet illæ in precibus non fuerint expressæ. Corrad. *loc. cit. n. 46. & n. 47.* subdens id non solum intelligendum de qualitatibus in fundatione seu testamento, sed etiam quovis alio jure speciali adjectis. Quin etsi fundatio continet plures qualitates, omnes sunt Papæ aperiendæ. Corrad. *n. 48.* neque etiam in hujusmodi casu admitti solet à Papa generalis petitio derogationis plurium qualitatum in genere narratarum, v. g. si ipsa derogatio peteretur, quoad omnes partes non expressas, aut in literis exprimendas; cum nunquam visum fuerit in Dataria Apostolica, hanc genericam derogationem admitti; eò quod tales esse possint qualitates in fundatione adjectæ, quæ non immeritò Pontificis animum ab hujusmodi derogatione retraherent. Corrad. *n. 50.* ex Rebuff. *in pr. rit. de devolut. n. 44.* quamvis aliàs, ut testatur idem Rebuffus, Curia Rom. in his devolutis solet derogare fundationibus continentibus plura, v. g. ut beneficium obtinens resideat, intra annum fiat Sacerdos, non possit cum illo beneficio obtinere aliud. &c.

hæc tamen omnia speciatim in supplicatione narranda sunt, & nisi fiat, nihil proficit. Vide de his pluribus Corrad. Hinc etiam, licet in his, quæ spectant ad Prælatum jure devoluto non teneatur requirere consilium Capituli sui, ut Abb. per text. & gl. *in c. ne pro defectu. de elect. num. 6.* & Imol. *ibi. n. 2.* si tamen beneficium, v. g. ex mente fundatoris erat ab inferiore conferendum cum consilio talis Capituli, tenebitur is, ad quem devoluta collatio, non aliter illud conferre.

Questio 744. Quis sit effectus devolutionis?

Respondeo: esse triplicem, primus (de quo jam immediate dictum) quod præservet naturam & qualitates beneficii immutatas. Lott. *l. 2. q. 24.* Secundus effectus illius consistit in eo, quod secum trahat executionem legis auctoritate, nimirum ipsam ablationem juris conferendi à collatore negligente, ita ut nulla admittatur mora purgatio. Lott. *nu. 53. & 54.* citans Abb. *in c. cum in cunctis. de elect. n. 6.* & *in c. literis. de suppl. negl. Rebuff. in pr. de devolut. n. 27.* Azor. *p. 2. l. 6. c. 26. q. 15. &c.* adeo ut ipso jure fit irrita provisio facta à collatore negligente, cœptā jam devolutione, nisi de patientia toleretur. Lott. *n. 55.* sed de hoc infra, ubi de tempore, juxta quod facienda collatio. Tertius effectus devolutionis est, quod ea non solum inferiores collatores negligentes afficiat, sed omnes, etiam alios, ad quos ea gradatim fit, excepto Papæ, cui nunquam negligentia imputatur. Lott. *nu. 66.*

Questio 745. Ad quos, & qualiter fiat devolutio?

Respondeo primò: devolutio fieri nequit ad parem aut inferiorem; sed semper fit ab inferiore ad Superiorem, ut inferioris negligentiam suppleat. Castrop. *loc. cit. n. 2.* Lott. *cit. q. 24. n. 33.* unde si ad Papam propter affectionem & reservationem aliquam spectet provisio, impossibile est, ut ex quacumque procrastinatione ad alium fiat devolutio. Lott. *num. 34.* citans Cassad. *decis. 8. de prab. n. 3.* & Rotam *in Aquensi Archiepiscop. 11. Martii 1602.* Hinc ab Episcopo negligente conferre aut delinquente in collatione non fit devolutio propria ad Capitulum, Et licet jure antiquo, nimirum juxta *c. 2. de concess. prab. & c. cum in cunctis. de elect.* propter magnam communicationem Episcopi cum Capitulo, ab Episcopo ad Capitulum, & e contra à Capitulo ad Episcopum fiebat devolutio; jam tamen consuetudine inductum, ut à Capitulo fiat devolutio ad Episcopum, & non e contra. Castrop. *l. cit.* contrarium tamen tradit Pirh. *de concess. prab. n. 34.* citans pro hoc Rebuff. Azor. Abbat. &c. nimirum quod ab Episcopo vice versà fiat devolutio ad Capitulum, jure sic specialiter disponente propter dictam communicationem, quæ est inter Episcopum & Capitulum, tanquam inter caput & membra, ut meritò unius defectus ab altero suppleatur. Intelligendum autem id de beneficiis spectantibus ad solam Episcopi collationem, & quidem jure proprio, quatenus est illius Ecclesiæ Episcopus, in quo jure etiam Capitulum aliquo modo communicat: non autem spectantibus ad illum jure devoluto; eò quod quod ad beneficia devoluta non fit tanta communicatio inter Episcopum & Capitulum, dum ea non confert tanquam Episcopus Ecclesiæ suæ, sed merè per accidens, quæ.

quatenus nimirum est Superior ordinarii collatoris negligentis conferre. Proceditque idipsum, ubi Episcopus scienter indigno contulit, confirmavit, instituit, ut Pirh. n. 35. Laym. in c. cum in cunctis, de elect. §. Clerici sanè. n. 7. Lott. num. 40. dicens, hunc esse casum specialem ratione dictæ communionis; uti hanc hujus mutæ devolutionis causam agnoscunt omnes in cit. c. 2. de concess. prab. & subdit n. 42. tunc Capitulum auctoritate canonis in ea parte efficit superius ipso Episcopo, & quocunque alio, juxta c. sanè. 2. de offic. Deleg. & c. ult. 93. distinct. ac ita non recedi à regula data; quòd devolutio nunquam fiat ad inferiorem. Restringi verò hanc devolutionem ad beneficia, quæ Episcopus confert jure proprio, & non extendi ad ea, quæ confert jure devoluto, ait Lott. n. 4. citans Abb. post Innoc. in c. cum in cunctis, n. 7. Bellam. & Compostellan. ibid. Hinc, etiam si Episcopus & Capitulum inter se provisionem beneficiorum, quæ ad ipsos etiam simul pertinebant per turnos dividerent, & Capitulum negligens fuit in provisione, vel scienter indignum providerit in suo turno, devolutio nequaquam fit ad Episcopum, sed ad Episcopi & Capituli Superiorem. Idem est, dum absque divisione in turnos simultanè conferunt Episcopus & Capitulum, & propter æqualitatem vocum neutra collatio concludit, Card. de Luca de benef. d. 1. n. 31. ubi is, quòd tunc devolutio fiat ad Papam. Item dum aliàs Capitulum & Episcopus simultanè habent conferre, & absque eo, quòd divisio facta sit per turnos, neglexerunt conferre, devolutio neque fit ad Episcopum, neque ad Capitulum, sed ad Superiorem illorum. c. 2. de concess. prab. quia cum tam Episcopus, quam Capitulum sit in culpa seu negligentia, ut supponitur, neutra pars inde commodum referre debet; & si in tali casu devolutio fieret ad Episcopum tanquam caput, videretur fieri devolutio ab eodem ad eundem, & ipsemet supplere negligentiam propriam. Idem est, si tunc devolutio fieret ad Capitulum. Pirh. loc. cit. n. 39. Ratio horum est, quòd in tali provisione Episcopus non est Capitulo Superior, sed æqualis, & devolutio, ut dictum, nunquam fit ad parem, sed ad Superiorem. Castrop. loc. cit. n. 2. Garc. p. 10. r. 3. n. 37. Idem est, quando per canonicum, cui in turno Capituli ex commissione seu Ordine ipsius competit, non providetur intra tempus. Garc. n. 36. Quòd si tamen Episcopus ex consuetudine vel concessione speciali simul etiam sit Canonicus capitularis suæ Ecclesiæ Cathedralis, & sic valens duplicem representare personam, interessendo actibus capitularibus veluti Episcopus seu Prælati, vel ut Canonicus interfuerit collationi beneficij, devolutio ob negligentiam fit ad eundem ut Episcopum, sive ut caput Capituli; quia tunc non supplet negligentiam propriam, sed Capituli; cum interessendo collationi beneficij non ut prælati; sed ut Canonicus, ut prælati non fuerit negligens, sed ut singularis canonicus unà cum cæteris Capitularibus, quemadmodum, ut habetur in c. penult. de appell. in 6. si contingat appellari à provisione Capituli, potest appellari ad Episcopum, si ipse interfuerit ut Canonicus; secus si ut Episcopus. ita ferè Pirh. de concess. prab. n. 39. juxta c. 2. tit. eod. Card. de Luca de benef. d. 1. n. 31. & d. 30. n. 19. nisi tamen ipse in hoc casu dolose impedierit, ne collatio fieret intra tempus datum ad conferendum; tunc enim devolutio non fiet ad ipsum, etiam si collationi in Capitulo interfuerit non tanquam Episcopus, sed

ut Canonicus: sed ad Metropolitanum (nisi dolus ille Episcopi probabiliter excuset Capitulum à negligentia, in quo casu Capitulum restitueretur in integrum) quia dolus non debet patrocinari. Pirh. loc. cit.

2. Respondeo secundò: hæc devolutio fit gradatim, & non per saltus; ita ut, si alius inferior Episcopo collator negligat conferre, non illico devolutio fiat ad Papam (excepto tamen illo casu, de quo paulò antè ex Parisio de negligente conferre resignata in manibus suis, ubi devolutio fit immediatè ab illo ad Papam) sed ad immediatum Superiorem, nempe Episcopum. Lott. cit. q. 24. n. 42. citans Abb. in c. 2. de concess. prab. n. 7. Caslad. decis. 8. n. 1. de prab. Rebuff. in pr. tit. de devolut. num. 17. &c. Hinc est, quòd, qui impetrat beneficium tanquam devolutum ad Papam, necesse habeat justificare, omnium inferiorum, seu intermediorum scientiam; in infimo seu primo collatore de vacatione, in cæteris de devolutione ad eos factà. Lott. nu. 45. citans plures Rot. decis. intelligenda tamen hæc omnia, nisi versetur in exemptis, qui sunt immediatè subiecti Sedi Apostolicæ; tunc enim ad ipsam Sedem rectà, cum alium non habeat Superiorem, fit devolutio. c. cum singula. & c. licet. de suppl. negl. Pral. Lott. num. 47. Abb. Caslad. Rebuff. ubi ante. Idem est, dum ageretur de implicita devolutione per viam appellationis ad ipsam Sedem emissæ, Lott. l. 3. q. 17. n. 104.

3. Respondeo tertio: fit igitur devolutio ab inferiore collatore ad Episcopum, seu Ordinarium loci, in quo sita sunt beneficia, ab Episcopo ad Archiepiscopum seu Metropolitanum, ab hoc ad Primatem, vel etiam Patriarcham, si illi subiectus est Metropolitanus. Castrop. cit. n. 2. Lott. cit. n. 43. qui tamen n. 44. ex Rebuff. in pr. tit. de devol. n. 23. ait, illud de Patriarcha minus receptum esse) Pirh. de concess. prab. num. 34. Eadem intelligenda, dum neglecta presentatio, electio, nisi quòd dictum illud: devolvi provisionem ad proximum Superiorem in electione in Cathedralibus, intelligendum sit de eo Superiore proximo, ad quem spectat potestas confirmandi electum; ita ut is tunc unico actu exercere possit electionem jure devoluto, & simul confirmationem jure proprio tanquam Metropolitanus; adeòq; talis provisio habeat vim electionis & confirmationis. Pirh. loc. cit. n. 38. citans Abb. in c. dilectus. de concess. prab. n. 3. unde cum jam hoc tempore promotio seu confirmatio Episcoporum, non ad Metropolitanum, sed ad Papam spectet, dum Capitulares neglexerunt eligere Episcopum, devolutio fit ad Papam, non ad Metropolitanum, etiam in Germania vi concordatorum. Pirh. loc. cit. de elect. Pralar. n. 98.

Questio 746. An igitur, si is, ad quem facta devolutio, hoc jure devoluto conferat indigno seu inhabili, devolvatur collatio ad ejus Superiorem; an verò revertatur ad primum collatorem?

Respondeo: si talis scienter conferat indigno, ita ut collatio ipso jure sit nulla, provisio devolvetur ad ejus Superiorem: si verò ignoranter contulit indigno, nulla fiet ab illo devolutio: si denique scienter contulit indigno, qui tamen ipso jure non erat indignus, sed postmodum per sententiam factus inhabilis, & ejus provisio irritatur, provisio revertitur ad primum collatorem; quia facta provisio validà, cessavit devolutio, & si postea

ob vitium electi irriteretur, denuò vacat beneficium, & tanquam denuò vacans provideri debet. *Castrop. loc. cit. n. 7.*

Questio 747. Quo jure Ordinarius conferat beneficia ex negligentia inferioris collatoris ad eum devoluta?

Respondeo primò: jure proprio & veluti reassumptionis, quod declaratur, dum Prælatus inferior constitutus intra diocesim, & sub Episcopo seu diocesano de consuetudine legitime præscriptione, aut jure alio speciali beneficia quadam conferre habet, ita ut solum collationis exercitium vel jus actuale penes illum resideat, ipso jure habituali conferendi, quâcunque possessione vel consuetudine non obstante inabdicabiliter & impræscriptibiliter penes Ordinarium seu Episcopum continuante, adeoque collator inferior non nisi tanquam sub Ordinario ejus veluti partes vicarias gerendo conferat, Ordinarius vi hujus juris sui habitualis, quoties inferior jus suum actuale exercere negligit, aut male exercet, hinc conferendo ea Episcopus agit jure proprio & nativo, seu primavo semper retento in omnia diocesis suæ beneficia, solumque accidentaliter impedito ejus exercitio, quod ex consuetudine aliòve jure speciali translatum est in inferiorem collatorem, sub implicita tamen conditione illud rectè & diligenter exercendi. Et sic, dum contingit casus negligentia vel mali exercitii inferioris, Episcopus non confert jure novo ac dativo, tanquam mittens falcem in alienam messem, ita ut proprii messoris partes suppleat; sed jure suo, ac potius in ratione reassumptionis ac reversionis ad suam causam, tanquam ex cessante causa concessionis dicti exercitii seu juris actualis, quod remanet resolutum, Cujus contrarium est in Metropolitano, aut Patriarcha, dum negligente, aut indigno conferente Episcopo, ad eum devolvitur collatio; hic enim jus nullum habet proprium & ordinarium conferendi beneficia alienæ diocesis, sed illud ita accidentaliter acquirit potius jure dativo, & quodam jure auxiliario, suppleto partes proprii pastoris negligentis, ut ita consultum sit Ecclesiis, ne diuturnam patiantur vacationem; cum Papa, qui est Ordinarius Ordinariorum, ob locorum distantiam & negotiorum multipliciter commode non possit has partes, quas juxta limites ab eo præscriptos Metropolitanis vel Patriarchis commisit, ita ferè Card. de Luca de benef. d. 1. n. 7. 9. 16. citans pro hoc Abb. in c. cum contingat. de foro comper. n. 18. Barb. de Episc. alleg. 127. n. 19. & Rot. decis. 514. n. 1. p. 1. divers. Atque ita propter dictum jus illud habituale perseverans apud Episcopum, beneficium dicitur spectare ad dispositionem Ordinarii, quod is potest conferre tantum in casu devolutionis. Card. de Luca loc. cit. num. 12.

2. Respondeo secundò: nihilominus in beneficiis exemptis Ordinarius non jure proprio & diocesano; sed ex delegatione Sedis Apostolicæ supplet negligentiam collatoris. C. de Luc. de benef. d. 27. n. 10. citans Rotam decis. 635. n. 2. p. 3. & decis. 891. n. 3.

Questio 748. Num is, ad quem facta devolutio, possit etiam mittere in possessionem?

Respondeo affirmativè, vel saltem potest præcipere, ut provisus à se mittatur in possessionem

ab iis, quibus ex cujusvis Ecclesiæ consuetudine id competit; inductio enim in possessionem accessione sequitur ad jus per legitimam collationem obtentum. Laym. in c. ex parte. de concess. præb. num. 1. Pirh. loc. cit. n. 42.

Questio 749. In particulari, an si Cardinalis Episcopus collator ordinarius non contulit intra 6. menses beneficium, quod vacavit in mense aliâ Apostolico, ad quem fiat devolutio?

Respondeo ad Archi-Episcopum seu Metropolitanum, juxta terminos c. 2. de concess. præb. Garc. p. 5. c. 1. n. 631. Gonz. gl. 24. q. 4. ex n. 78. quia tale beneficium nunquam fuit reservatum; cum regula 8. Cardinales ordinarios collatores non comprehendat, sed eos excipiat; nec beneficium per devolutionem vacat de novo, sed semper durat prima vacatio, & sic, cum à principio non fuerit reservatum, remanet tale, seu non reservatum in perpetuum. Sed neque Cardinalis Episcopus potest dici exemptus ab Archi-Episcopo ad istum casum devolutionis, maxime, cum beneficia ipsa nullo modo possint dici exempta ab Archi Episcopo. De cætero dum Cardinalis negligit vigore indulti conferre beneficium reservatum, devolvitur collatio ad solum Papam; quod longè quid diversum est à præcedente puncto; cum agatur de beneficio reservato conferendo vi indulti, quod semper remanet, & à principio fuit reservatum. Garc. n. 632. Gonz. gl. 53. à num. 37. contra Chok. ad reg. 8. gl. 10. n. 6. ubi, dum dicit beneficia, quæ vi indulti conferre potest, & negligit conferre, devolvi ad Archi Episcopum, & non ad Papam, videtur confundere beneficia, quæ vigore indulti confert Cardinalis cum iis, quæ confert vi exceptionis factæ in regula 8. Idem cum Chok. tenet Tond. in qq. benef. p. 2. c. 3. s. 5. n. 20. dicens devolvi in eo casu collationem ad immediatum Superiorem, etiam si vacatio contigisset in mense Apostolico, cujus rei ratio fundetur in ea generali regula, quod indultum Cardinalis tantum removet obstacula & impedimenta regularum Cancellariæ; & provisus in consequentiam indultorum non dicitur provisus Apostolici quod ad ea, quæ ipsi Cardinales tanquam Episcopi conferre possunt; imò censentur semper provisus auctoritate ordinariæ; quin etiam, si Cardinalis diceret, se providere vigore indulti, tamen provisus ab eo diceretur provisus ab Ordinario quod ad ea, quæ à potestate ordinaria dependent. Et hinc locus est dispositioni c. 2. de præb. ita ille; quamvis in sequentibus idem ferè iisdem verbis dicat, quod nos in anteriore parte responsionis.

Questio 750. Ad quem fiat devolutio à Legato de latere?

Respondeo: ab eo non fieri devolutionem, nisi ad solum Papam; cum nulli alii subdit. Garc. p. 5. c. 3. n. 22. Porrò cum Legatus conferre possit beneficia devoluta, etiam ex propria culpa seu negligentia ad Papam (ut tenet Garc. n. 26. secus Gamb. de pot. Leg. l. 3. num. 14. & 622. Selv. p. 2. q. 3. n. 42. Imol. Card. & alios, quos citat contra Lapum in Clem. si de benefic. de præb. dicentem, non posse Legatum, postquam negligens fuit in conferendo, ex post conferre illud, dum collatio devoluta ad Papam) non currit illi, sicut aliis Ordinariis.

riis, tempus sex mensium. *Garc. n. 26. ex Gamb. ubi ante*, adeoque minus proprie dicitur devolvi ab eo collationem ad Papam; vide dicta de potestate Legati conferendi devoluta.

Questio 751. Ad quem fiat devolutio, dum Capitulum & Episcopus circa simultanea collationis exercitium sunt discordes, & intra semestre non concordarunt?

Respondeo: quia tunc neutra provisio concludit, dum utraque dicitur facta à medietate, ad instar præsentatorum à parronis cum medietate vocum, locus est devolutioni ad Superiorem (intellige immediatum) *C. de Luc. de benef. d. 28. n. 16. & 18. Garc. p. 5. c. 4. n. 35.* quod intelligendum, dum uterque, nimirum Capitulum & Episcopus, valide & legitime suum jus exercet; nam ubi unus eorum negligit vel inutiliter agit, tunc totum jus devolvitur ad consortem, seu per jus non decrefcenti in eo consolidatur, *Card. de Luc. cit. n. 18.*

Questio 752. Ad quem fiat devolutio, dum Episcopus conferre non potest ob suspensionem ab officio, vel excommunicationem?

Respondeo: non fieri ad Capitulum, neque ad Metropolitanum, sed ad Papam, ad quem pertinet interim providere Ecclesiis, etiam si in conferendo non fuerit negligens inferior collator. Argumento *c. quia diversitatem, de concess. præb.* ubi dicitur, non ad Capitulum, nec ad Metropolitanum, sed ad illum tempore durantis suspensionis præbendarum donatio pertinebit, qui etiam non existente desidia & negligentia poterat præbendas donare seu conferre &c. nempe Papa. *Pirh. de concess. præb. n. 36.* Quod tamen limitandum ad beneficia, quorum collatio spectat ad solum Episcopum; secus si simul ad Capitulum & Episcopum; tum enim suspensio vel excommunicatio Episcopo, ad Capitulum spectat collatio, *c. unico. ne Sede vacante. in 6. & c. 1. de suppl. negl. præb. in 6. Pirh. l. c.* quod si tam Episcopus suspensus vel excommunicatus esset negligens in petenda absolutione, devolutio fiet ad immediatum Superiorem, cui sex illi menses incipiunt currere à tempore negligentia. *Gl. in c. 1. de suppl. negl. Pirh. loc. cit.* alioqui verò, si Papa durante excommunicatione vel suspensione Episcopi, non provideat, Metropolitanus debet expectare, donec Episcopus à censura absolvatur, & postquam absolutus, debet absolutus adhuc habere integrum semestre ad conferendum, ita ut antequam illud sit elapsum, non fiat devolutio ad Capitulum vel Metropolitanum, *Pirh. loc. cit.* Porro ad quem, censurato Capitulo, devolvatur collatio vide apud *Card. de Luc. de benef. d. 23. n. 24.*

Questio 753. An, si Vicarius Episcopi beneficium contulit indigno, ideoque pro ea vice privatur potestate conferendi, & non potest Vicarius rescissa priore collatione illud alteri conferre, juxta c. cum in cunctis. de Elect. fiat devolutio ad Metropolitanum?

Respondeo negativè, nisi fortè Episcopus mandavit tali conferre, aut collationem tali factam ratam habuit. De cætero enim cum Episcopus committens Vicario facultatem confe-

rendi, censetur mandasse, ut idonea persona conferatur, adeoque Vicarius conferens indigno, transfusus est limites mandati, id Episcopo nocere non debet, quò minus ad eum redeat potestas conferendi, seu is digno conferre possit; neque enim culpa officialis aut Vicarii Domino nocere debet, *Laym. in c. Romana. de off. Vic. in 6. n. 9.* citans *Rebuff. in pr. tit. de Vicariis. num. 41. & tit. de forma Vicariar. num. 140.* Et licet Vicarius consideratus quò iudex, & jurisdictionem ex eodem cum Episcopo tribunali exercens, censetur eadem cum illa persona, non secus ac ipse Episcopus Metropolitanò subjecta, qui perinde Vicarium ratione officii malè administrati, aut injustè lata sententia punire potest (secus si deliquerit ut persona privata) *Laym. ibid. n. 8.* citans *Pavin. de potest. cap. Sed. vac. p. 2. q. 10. num. 27.* *Sbroz. de off. Vic. q. 57. n. 6.* potest tamen Episcopus de delicto aut negligentia Vicarii in suo officio commissa cognoscere, eumque punire, si ipse sit extra culpam. *Laym. cit. num. 9.* citans *Sbroz. ubi ante, n. 11.* & *Speculatorem l. 2. p. 1. tit. de competentis jud. additione. n. 3.* Siquidem Vicarius etiam ratione officii, quodammodo subjectus & subordinatus est Episcopo suo, Et licet ejus potestas & jurisdictione sit eadem cum jurisdictione Episcopi, alio tamen modo in Vicario residet, & aliter in Episcopo: in illo videlicet cum dependentia à voluntate & imperio Episcopi; quamobrem Episcopus invigilare debet Vicario, & quæ malè ab eo acta sunt, rescindere. *Laym. cit. n. 9.* Adde, quòd potestas conferendi beneficia neque sit potestas jurisdictionis, neque competat Vicario, quæ tali, nisi specialiter illi committatur.

Questio 754. In quibus beneficiis locum habeat devolutio?

1. **R**espondeo primò: in beneficiis propter affectionem vel reservationem spectantibus ad Papam, quantumcunque is differat ea conferre, locum non habet devolutio, ut dictum supra.

2. Secundò: in beneficiis vacantibus in mensibus spectantibus ad Ordinarium vi alternativæ, dum is conferre differat, locum non habet devolutio illa, quæ fit ad immediatum Superiorem, *Lott. l. 2. q. 24. n. 36.* contra *Gonz. gl. 53. ex n. 27.* cujus fundamentum est, quòd dicta gratia alternativæ perimat reservationem, propter quam aliàs devolvitur collatio immediatè ad Papam.

3. Tertiò: devolutio locum habet in manualibus; cum sua tamen causa, hoc est, cum dicta qualitate manualitatis. Argumento *cl. unic. de suppl. negl. Lott. loc. cit. n. 5.* *Garc. p. 10. c. 3. n. 46.* & *seq.* citans pro hoc *Gl. Card. & Bonifac. in cit. Clem.* Addit tamen *Garc. n. 47.* quòd collator inferior, qui intra semestre neglexit conferre, eo elapsò, re adhuc integra, possit purgare moram, & providere in beneficiis manualibus ex eo, quòd ad illius nutum sint amovibilia, quamvis in aliis beneficiis non sit locus purgationis moræ, nec valeat collatio post devolutionem, etiam re integra.

4. Quartò: locum habet in beneficiis regularium, hoc est, spectantibus ad collatores regulares; horum enim potestas conferendi ob negligentiam in conferendo devolvitur ad Episcopum seu Ordinarium loci, in quo sita beneficia, ita ut illa conferre possit tanquam Ordinarius, si illi collatores regulares sint Prælati non exempti, aliàs enim conferet

feret tanquam Delegatus Apostolicae Sedis, si illi sint Pralati exempti, & Papae immediate subiecti. Pirh. ad tit. de concess. preb. n. 34. citans Clem. unic. de suppl. negl. Barb. jur. Eccles. l. 3. c. 13. n. 109. Rebuff. in pr. tit. de devol. n. 37. & 39.

5. Quinto: locum habet in beneficiis regularibus, hoc est, Conventualibus. Lott. cit. q. 24. n. 3. juxta cit. Clem. unicam: quod si tamen regulares essent exempti, seu immediate subiecti Pontifici, devolutio non fit ad Episcopum, sed immediate ad Papam, v. g. si Capitulum negligeret eligere Abbatem vel Priorem claustralem, vel etiam in totum deficeret, mortuis omnibus, ea potestas conferendi Abbatiam vel Prioratum spectabit ad solum Papam, Lott. n. 47. & seq. quamvis enim Episcopus fundet intentionem suam de jure communi, etiam in provisionibus regularium, respectu institutionis & confirmationis, ut Abb. in c. venerabilis. de except. n. 45. & Gl. in c. 1. 18. q. 2. id tamen intelligitur solum de non exemptis Lott. num. 50. citans Erasim. Chok. tr. de jurisd. Ordin. in Exempt. p. 4. c. 30. n. 11. Et licet jus supplendi ipsis quoque dioecesanis permittitur sit vi Clem. cit. id tamen vi delegationis habent, & eatenus Ordinarii suppleant negligentiam regularium, quatenus id iis in spe indultum est. Lott. n. 51. & 52. citans Card. in cit. Clem. unic. n. 15.

6. Sexto: in beneficiis jurispatronatus, etiam laicalis, dum nimirum patronus intra terminum sibi concessum ad praesentandum neglexit praesentare. Garc. p. 10. c. 3. n. 4. & seq. Idem est de beneficiis electivis, dum habentes eligere intra terminum sibi datum ad eligendum negligunt eligere. Pirh. ad tit. de concess. preb. n. 37. Addit tamen Lott. cit. q. 24. n. 4. citans pro hoc antiq. Glossat. in reg. 40. Cancell. in principio, quod in beneficiis jurispatronatus & electivis proprie loquendo non cadat devolutio, nisi prius perempta atque existens facultate praesentandi vel eligendi, atque inde creato novo jure liberè conferendi in eo, qui alioqui non habebat, nisi jus instituendi vel confirmandi, qui si intra 6. menses illud non conferat, fit devolutio (intellige jam proprie talis) ad Superiorem. Idem habet Lott. l. 2. q. 13. n. 60.

7. Septimo: locum non habet devolutio illa ad immediatum Superiorem in Episcopatibus & Archi-Episcopatibus, ita ut si Episcopatus non conferatur, vel ad eum non eligatur ab iis, ad quos id pertinet, intra statutum tempus, ejus collatio fiat ad Archi-Episcopum seu Metropolitanum, sed solum in dignitatibus personalibus aliisque beneficiis inferioribus. c. dilectus. de concess. preb. Pirh. loc. cit. qui etiam hanc hujus rei assignat rationem, quod in materia odiosa sub generali nomine dignitatis non comprehendatur Episcopatus; cum non sit simplex dignitas, sed dignitatum culmen. citat Abb.

8. Denique devolutio etsi, ut dictum num. 1. nullatenus locum habet in beneficiis reservatis; cum in iis non detur negligentia Ordinarii. Corrad. in pr. benef. l. 5. c. 1. n. 64. Garc. p. 10. c. 3. n. 18. citans Mand. tit. de prov. vers. in beneficiis reservat. Cassador. decis. 8. de preb. & c. in tantum tamen etiam devolutio locum habet in reservatis, quod si collator vigore indulti, quod forte habet, valens conferre reservata, ea non conferat intra statutum tempus; ea amplius conferre nequeat, sed ad Papam devolvatur collatio. Garc. loc. cit. num. 20.

Quaestio 755. Quando is, ad quem facta devolutio, conferre debeat?

Respondeo primò: collatio facta à secundo collatore, sive ab eo, ad quem devolvenda erat, v. g. ab Archi-Episcopo, ante factam devolutionem non valet; cum is tunc necdum habeat facultatem conferendi, neque convalescat, etiam si primus collator non conferat intra tempus ei datum ad conferendum (adeoque, ut Pirh. loco paulo post citando, necesse est, ut postquam ad ipsum jus conferendi beneficium devolutum est, illud de novo conferat; cum pro non dato habeatur, quod datur ab illo, qui dare non potest) Garc. p. 10. c. 3. n. 31. citans Felin. in c. cum ex officio. de praescript. n. 37. Rebuff. in pr. tit. de devol. num. 32. Pirh. ad tit. de concess. preb. n. 34. citans Azor. p. 2. l. 6. c. 27. q. 6. Proceditque responsio, etiam si collatio facta sit simpliciter non dicendo: jure devolutio; non obstante, quod de cetero collatio facta ab Ordinario jure ordinario de beneficio jurispatronatus valeat spreto patrono, hoc est, non praesentante nec contradicente patrono infra tempus datum ad praesentandum; eo quod Ordinarius tunc conferat jure & potestate originali, & collatio ab eo facta spreto patrono solum sit nulla in favorem patroni; atque adeo eo volente seu reclamante, & non aliis juxta dicta supra. Garc. loc. cit. n. 32. Item procedit, etiam si is, qui jure devolutio contulit, v. g. Episcopus, antequam ad eum jus illud devolveretur, haberet potestatem conferendi illud jure ordinario; quod enim is poterit, scilicet conferre jure ordinario, noluit; quia autem voluit, scilicet conferre jure devolutionis, id adimplere nequivit. Pirh. loc. cit. citans c. cum super. de off. Deleg. Rebuff. in pr. tit. de devol. n. 52. quamvis alii teneant contrarium apud Azor. loc. cit. q. 15.

2. Respondeo secundò: quilibet Superior, ad quem gradatim fit devolutio, habet semel aliquid ad conferendum. Corrad. in pr. benef. l. 5. c. 1. nu. 61. Garc. loc. cit. n. 9. Pirh. ad tit. de concess. preb. num. 35. Azor. ubi ante. q. 10. proceditque id ipsum, etiam si devolutio facta à patrono laico, qui tantum habet quadrimestre. Garc. loc. cit. citans plures. Porro computatur semel singulorum, non à die, quo ad illos hoc ipsum jus conferendi devolutum est; sed à die, quo scivit illud ad se devolutum. Garc. Corrad. Pirh. Azor. loc. cit. atque ita contingere potest, ut Ecclesia vel beneficium vacet etiam ad duos annos. Pirh. loc. cit.

Quaestio 756. Num is, ad quem facta devolutio, possit inferiori collatori concedere facultatem conferendi illud beneficium, etiam post sex menses elapsos?

Respondeo affirmativè Pirh. loc. cit. citans Azor. cit. q. 12. & Rebuff. ubi ante. n. 30. atque ita facta in vim dictae concessionis post elapsum semestrem ab iis collatio, qui alias jure privati erant hanc potestatem, non est invalida nec rescindenda. Pirh. ad tit. de suppl. negl. n. 5. quia in hoc casu tales, non tam jure proprio, utpote quo ob negligentiam privati, quam jure ad Superiorem devolutio conferant. Pirh. ibid. & de concess. preb. citans Azor. & Rebuff. Sic etiam, ramentis electio vel collatio facta post elapsum tempus statutum ad eligendum vel conferendum ab iis, ad quos alias pertinebat, sit nulla, & ipso jure invalida; quia tales electores vel collatores ob negligentiam intra tempus illis da-

tum electionem vel collationem ipso jure pro ea vice privati erant potestate eligendi vel conferendi, eaque ad Superiorem devoluta erat; valebit tamen, si per patientiam, vel ex misericordia toleretur. Argumento *c. literas, de suppl. negl.* vel potius de novo convalescit; quia expressa tolerantia approbationis jus dat in beneficiis, praesertim si à Papa fiat, juxta *Gl. in c. literas, v. patientiam*, dicentem, quod instituti à collatoribus, habeant jus in beneficiis, non ex tunc, i.e. non ex priore collatione, utpote quae invalida fuit, adeoque ratificari non poterit; sed ex nunc, id est, ob tolerantiam Papae, ejusve Legati (vel etiam alterius Superioris, ad quem devoluta collatio) quippe quae tolerantia vim novae collationis habet. *Pirh. tit. de suppl. negl. n. 4. & 5.* ubi etiam ex Laym. ad *c. literas, not. 2.* quod, si tales ob negligentiam privati conferant nihilominus post elapsum tempus, nemine se opponente, id à iudice tolerari posse, modò provisus ab eis sit idoneus, & provisio facta de cetero absque Ecclesiae boni vel publici detrimento: si verò provisus inidoneus, aut provisio facta in dictum detrimentum, provisum non debere tolerari, sed ex officio à iudice, etiam nemine petente, rescindendam, seu potius irritam declarandam, & provisum à beneficio removendum. Unde etiam cum Laym. *loc. cit. not. 1.* ait probabile esse, quòd talis à talibus provisus interim, dum nemo se opponit, aut collatio à iudice non declaratur irrita, possit tunc conscientiam retinere beneficium, eò quòd talis electio vel collatio jure naturali sit valida ante sententiam declaratoriam iudicis. Plura de prolongatione temporis faciendae inferiori à Superiore, ad quem alias faciendae devolutio, vide, ubi actum de tempore faciendae praesentationis.

Quaestio 757. An, dum Praelatus confert jure devoluta, necesse sit intervenire consensum vel Consilium Capituli?

Respondeo negativè; in iis enim, quae Praelatus vel Episcopus, vel Archi-Episcopus agit jure ac potestate ad se devoluta, non tenetur habere consensum Capituli, imò nec consilium ejus requirere ex necessitate; sed ad summum ex aliqua honestate aut aequitate. Laym. in *c. cum in cunctis, de elect. 8. Clerici sanè, n. 7.* idem habet in *c. ne pro defectu, de elect. n. 7.*

Quaestio 758. Qualiter beneficium devolutum impetretur, & provideatur à Papa?

Respondeo primò: potest impetrari duobus modis, nimirum vel tanquam devolutum ad Papam: Et tunc, si devolutio facta gradatim, probanda est juxta dicta supra; vel tanquam devolutum ad inferiores ob negligentiam primi collatoris vel patroni; quia Papa potest concurrere cum Episcopo, Archi-Episcopo vel Capitulo, ad quos facta devolutio; cum in his devolutionibus non ligaverit sibi manus, quòd minus ipse conferre possit: tum etiam, quia is est Ordinarius omnium, *c. cuncta per mundum, 9. q. 3.* & sic concurrere po-

test cum omni Praelato in potestate & jurisdictione. *c. si eo tempore, de Elect. in 6.* & tunc sufficit probari negligentiam, intellige, primi collatoris. *Garc. p. 10. c. 3. num. 30. Corrad. l. 5. c. 1. n. 62.*

2. Respondeo secundò: dum impetratur tanquam devolutum, debet orator seu impetrans devolutionem in supplicatione principaliter narratam, & sic in executione literarum principaliter exprimendam & expressam, probare, adeoque scientiam collatoris, praesertim, quia ponitur in calce supplicationis clausula: *Dispositivè detur devolutio*: ex inolito stylo, ut ait *Lott. l. 2. q. 24. num. 37.* apponi solita in supplicatione, post alias generales clausulas, ubi impetratur beneficium, ut devolutum, ne sub fucato devolutionis colore extorqueatur gratia de affecto vel reservato (dispositivè autem dicitur aliquid exprimi & probari, quòd expressè, limitatè, purè, verè, ac certò; non autem dubitativè vel conditionaliter affirmatur vel verificatur, ut *Mandof. in pr. signat. gratia. tit. certo modo, vers. in calce supplicationis.* apud *Corrad. l. 5. c. 1. n. 64.*) non enim tunc intelligitur Papa intendisse aliàs seu alio modo conferre, quam per devolutionem; dicta enim particula limitativa *dispositivè* restringit omnes alios modos vacationis antea expressos, & arctat impetrandem ad probandam devolutionem, ita ut si de ea doctum non fuerit, nullus alius modus veniret, quia limitata est provisio, adeoque limitatus debet esse effectus; atque ita, etiam si probaretur beneficium esse reservatum, impetratio foret nulla. *Corrad. cit. num. 64. & 65. Garc. loc. cit. à num. 16.* Proceduntque haec, etiam si in supplicatione, in qua principaliter narratur devolutio, apponantur & aliæ clausulae de stylo apponi consuetæ, nempe: *sive praemisso, sive alio quovis modo*: & alia subiinde subsequatur clausula, nempe: *etiam si affectum vel reservatum &c.* cum litera expediatur absolute per devolutionem & per clausulam: quòd dicitur devolutio *dispositivè*, omnes alii modi sublatis censentur & stent accessorie. *Lott. loc. cit. Corrad. loc. cit. citans Mandof. ubi ante, vers. amplio etiam &c. Garc. loc. cit. qui tamen addit nu. 30.* clausulam illam generalem apponi solitam: *etiam si reservatum.* ne frustratorie apposita videatur, operari, dum Ordinarius vigore indulti reservata conferre possit; tunc enim post negligentiam temporis à jure statuti ad conferendum amplius conferre nequit, & ad Sedem Apostolicam fit devolutio, ut *Callad. decis. 8. de praeb.* Quapropter jam executor istiusmodi literarum Apostolicarum debet omnino & exactè investigare in devolutionem; & si ea executioni mandentur absque eo, quòd procedatur ad probandam devolutionem, malè procedit, & contra formam istarum literarum; cum semper in illis adsit clausula: *Et dummodo collatio ad Sedem Apostolicam sit legitimè devoluta, ut praefertur.* *Garc. loc. cit. num. 17. Corrad. num. 65.* Porrò formulam concipiendae supplicationis, dum principaliter petitur beneficium vacans per devolutionem ad Sedem Apostolicam, vide apud *Corrad. cit. n. 65.*

* * *